

Александар Југовић

„Огледало за вампира“ као „увод у вампирологију савременог друштва”

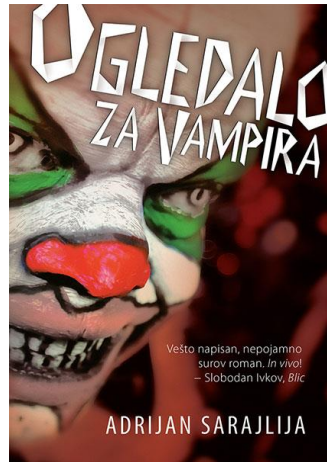
Адријан Сарајлија нас у свом роману води на узбудљиво путовање савременим друштвом служећи се научном фантастиком, хорором и магијским тумачењем света. Очитим талентом за приповедање, аутор се маштовито креће између тананих граница науке и мита, фантастике и реалности, беде и сјаја друштва, светла естрадне позорнице и тмине социјалних светова, наде и страхова људи, здравља и болести, манипулације моћних и покушаја отпора немоћних, еротичности и садистичке сексуалности, архетипског и друштвено хиперреалног.

Главни јунак, маргинализован због своје физичке природе и болести, професор историје једне конзервативне школе у Бразилу, својим путовањем у трагању за личним егзистенцијалним одговорима, у ствари показује сву аномичност, лицемерност и „патологију“ друштва спектакла у коме данас живимо. Бразил овде постаје само једна парадигма или ауторова приповедачка кулиса универзалности савременог неолибералног и дволичног света: то је друштво изразитих социјалних контраста, фавела и неслућеног богатства, модерне технологије и живота људи у урбаној прашуми (сламовима), конфузије између еротско-дионизијског и сексуално-перверзног.

Путовање професора Едуарда почиње његовим сукобом са конзервативним морализмом школе у којој ради, на шта он реагује бекством у машту о свету вампира. Сарајлија уочава како различитост у друштву (физичка, интелектуална, сексуална) тражи решења смислености своје егзистенције када се она не проналази у друштвено дефинисаним групама „неприлагођених“ и социјално контролираних. Парадокс његовог главног јунака је у томе што он на свом путу искушења користи средства која су израз „естрадне културе“. Вођен жељом за „осветом“ друштву које га маргинализује, Едуардо се подвргава хируршким пластичним операцијама бељења коже и надградње зуба, завистан је од Интернета, магијски се преображава у другу личност и ново атрактивно физичко тело који га воде до неспутане жеље за славом, богатством и свиленастим животом медијске звезде.

Јунак се укључује у ријалити програм и забавља са „естрадном девојком“ коју привлачи због своје бруталности. Он постаје део медијског друштва и мета таблоида који промовишу деинтимизацију човека али и „распродају“ људског бола. Аутор одлично запажа да је ријалити пустио дух из боце: хуманитет постаје небитан, важни су гледност

и рејтинг, при чему је кључно питање докле се иде у медијској манипулацији људима. Сарајлија нам брутално јасно саопштава да продаја људскости нема границе: његов јунак постаје део ријалитија у коме је циљ да као вампир добровољним учесницима сиса крв, а победник треба да буде онај кога вампир прогласи да је има „најкуснију“.

Упаковану спољну глазуру медијски конструисаног савременог друштва, Сарајлија јасно препознаје као лажну, сликајући светове „другог друштва“: проститутки, трансвестита, корупције, беде, политичке манипулације, организованог криминала, политичког и војног колонијализма, употребе људи у експериментима и злоупотребе медицине. Сценом бизарне гладијаторске борбе људи на живот и смрт у фавели Рио де Жанеира, аутор се враћа идеји политичке филозофије Томаса Хобса, о томе да човек постаје човеку вук, онда када људи живе у неуређеном и вредносно сломљеном друштву.

Аутор нам користећи хорор иконографију саопштава да секс, моћ и медијска слава, јесу кључне вредности друштва спектакла. Јунак романа је у конфузији са својим сексуалним идентитетом и његово искушеничко путовање јесте и трагање за њим. Сарајлија са користи метаморфозом професора Едуарда у вампира („вампириња“) како би нам показао страхове човека који живи у савременом друштву: због припадања, социјалног статуса, сексуалне оријентације, здравља, итд. Његов јунак је парадигма збуњеног, маргинализованог и несрећног човека у времену медијског конзумеризма.

Враћајући се вампирском миту, аутор нас упозорава и на деструктивност савременог света у коме се, медијски посредовано, неосетно “исисавају” наша осећања према хуманитету, где нестаје разлика између стварности и конструкције људског бола. На неки начин овај роман нас уводи у мултидимензионалну (митску, магијску, научну, психолошку, сексуалну, политичку, економску, социјалну, медијску) анатомију “вампирологије савременог друштва”, остављајући нам на размишљање питање: да ли је данас “жеђ за крвљу” изражена у сталним ратовима или интерперсоналном насиљу на микросоцијалном плану, продукт људских страхова, социјалних неједнакости, тежње за моћи, сексуалних дисфункција или свега тога заједно?

<http://www.rastko.rs/rastko/delo/14538>

На Растку објављено: 2012-06-25